

Několik desetiletí husitských Čech patří k těm obdobím národních dějin v jejichž interpretaci historiografií lze vysledovat zásadní polarisaci názorů odvozenou zejména v dřívějších dobách od subjektivního konfesního nebo filosofického zaměření pisatelů. Tábořské oddíly putující pod znamením kalicha tak mohly zároveň býti loupežnými rotami řemeslných vrahů stejně jako pro jiného národními bojovníky za ideály pravdy a víry čelící invasi sil feudální reakce. Apologetickému rázu některých spisků odpovídal i pečlivý výběr fakt opírající se jednak o relativně nepřiliš četnou, ale novými nálezy a edicemi se postupně rozšiřující pramennou základnu, jednak o práce Wáclava Wladiwoje Tomka, Františka Palackého a později i Josefa Pekaře považované obecně za klasické. V tomto sporu o smysl husitských dějin se opakovaně setkáváme s argumentací o brutalitě husitů, kteří likvidovali nejen své angažované politické odpůrce, ale vyvražďovali i ženy a děti, vypalovali kostely a kláštery a jejich ničení se nezastavilo ani před uměleckými díly. Dovolávat se zde mohli i svědectví Palackého, který ve svých Dějinách národa českého napsal: "zástupové rozjitření obořili se nejprve outokem na ty kláštery a kostely, kterýchžto kněží nejvíce byli v nenávisti vpadli. Vypáčivše dveře jejich násilím, potřískali v nich všecky ke službám Božím určené ozdoby, oltáře, varhany a obrazy svatých, vandalismem do té doby u Pražanův neslýchaným." Husitskému ikonoklasmu byla počínaje 70. lety minulého století věnována soustavnější pozornost i mnoha českými historiky, při čemž jejich názory na ideové kořeny jeho vzniku a zejména rozšíření jsou rozdílné. Předložená práce se snaží sledovat ve čtyřech kapitolách vývoj kultu obrazů v myšlenkovém světě středověku, spisy předhusitských ikonofobů teoreticky vystupující proti nadměrnému uctívání obrazů, husitský ikonoklasmus v praxi a v závěru se pokouší o shrnutí a výklad dostupných poznatků.